

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Τ.Ε., Φιλολόγος

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Βοηθητικό Υλικό για το μάθημα
της Έκθεσης

- ✓ Οδηγίες για την γραφή της Έκθεσης
- ✓ Θεωρία - Ασκήσεις
- ✓ Φύλλα Εργασίας
- ✓ Θέματα για την Έκθεση Ιδεών
- ✓ Παλαιότερα θέματα Πανελληνίων

Ιδιαίτερα

Επιμέλεια: Τ.Ε., Φιλολόγος

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

- Οι προτάσεις της κάθε παραγράφου δεν είναι σωστό να αρχίζουν με την ίδια λέξη, αλλά και να μην περιέχουν τις ίδιες λέξεις.
- Κάθε παράγραφος για να ξεχωρίζει από την άλλη, πρέπει ν' αρχίζει με άλλη σειρά, με κενό από το περιθώριο έως το πρώτο γράμμα της πρώτης λέξης της παραγράφου.
- Η δομή της παραγράφου αποτελείται από τρία μέρη:

α. Θεματική πρόταση, που αποτελεί την κεντρική ιδέα της παραγράφου και τοποθετείται στην αρχή.

Τρόποι έναρξης μιας θεματικής πρότασης:

- Λίγοι θα διαφωνούσαν με την άποψη ότι...
- Είναι γνωστό ότι...
- Δεν υπάρχει αμφιβολία...
- Είναι κοινός τόπος...
- Είναι γεγονός ότι...
- Είναι σαφές ότι...
- Είναι ευρύτατα διαδεδομένη η άποψη ...
- Αποτελεί πραγματικότητα το γεγονός ότι...
- Κατά κοινή ομολογία...
- Υποστηρίζεται συχνά ότι...
- Λέγεται συχνά ότι...

β. Λεπτομέρειες, που αποτελούν τα στοιχεία εκείνα που επεξηγούν το κυρίως νόημα της παραγράφου.

Συνδεδεμένες λέξεις-φράσεις που επιτρέπουν λογική αλληλούχηση της θεματικής πρότασης με τις λεπτομέρειες της παραγράφου:

- Ειδικότερα
- Πράγματι
- Πιο συγκεκριμένα
- Αναλυτικότερα
- Με άλλα λόγια
- Φυσικά
- Αναντίρρητα
- Οπωσδήποτε
- Αρχικά
- Στην περίπτωση αυτή
- Είναι αλήθεια ότι
- Εκείνο που έχει ιδιαίτερη σημασία
- Με αφετηρία τη θέση αυτή
- Κατά συνέπεια είναι ανάγκη
- Σε μια τέτοια περίπτωση
- Στο πλαίσιο αυτό κατανοούμε
- Αυτό είναι ευνόητο αφού

γ. Πρόταση κατακλείδα, που είναι η πρόταση η οποία κλείνει την παράγραφο προλογίζοντας ταυτόχρονα την επόμενη. Εναλλακτικοί τρόποι έναρξης της πρότασης ή περιόδου κατακλείδας:

- Αβίαστα, λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα
- Συνοψίζοντας μπορούμε να επισημάνουμε
- Γίνεται, επομένως, εύκολα αντιληπτό
- Εύκολα, λοιπόν, μπορεί ο καθένας να συμπεράνει
- Εύκολα, λοιπόν, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα
- Συμπερασματικά, έχει καταστεί σαφές
 - Οι προτάσεις της παραγράφου θα πρέπει να είναι μικρές και κατανοητές.
 - Θα πρέπει να διακρίνονται για την νοηματική τους αλληλουχία και τη λογική τους συνέπεια και συνέχεια.
 - Να είναι όλες σχετικές με το περιεχόμενο της θεματικής πρότασης, χωρίς να επαναλαμβάνονται νοήματα και λέξεις.

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

ΑΙΤΙΟ-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ: Έτσι, επειδή, διότι, γι' αυτό το λόγο...

ΑΝΤΙΘΕΣΗ-ΕΝΑΝΤΙΩΣΗ: Αντίθετα, αλλά, όμως, ωστόσο, από την άλλη πλευρά...

ΧΡΟΝΙΚΗ ΣΧΕΣΗ: Ταυτόχρονα, ύστερα, μετά από αυτό, εν τω μεταξύ, προηγουμένως...

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ: Αν, εκτός αν, σε περίπτωση...

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ: Με άλλα λόγια, δηλαδή, συγκεκριμένα...

ΕΜΦΑΣΗ: Είναι αξιοσημείωτο ότι, αξίζει να τονιστεί, είναι χαρακτηριστικό ότι...

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Για παράδειγμα, χαρακτηριστικά...

ΑΠΑΡΙΘΜΗΣΗ, ΠΡΟΣΘΕΣΗ: Αρχικά, πρώτο, δεύτερο, στη συνέχεια, ακόμη, επιπλέον, παράλληλα, επιπρόσθετα, επίσης, εκτός από αυτά...

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Επιλογικά, τελικά, συνοψίζοντας, συγκεφαλαιώνοντας, ολοκληρώνοντας, συμπερασματικά...

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

ΑΙΤΟΛΟΓΗΣΗ: Η θεματική περίοδος χρειάζεται να αιτιολογηθεί στις λεπτομέρειες.

ΑΙΤΙΑ-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η θεματική περίοδος αναφέρει την αιτία ενός φαινομένου και στις λεπτομέρειες αναφέρουμε τα αποτελέσματά της.

ΑΝΑΛΟΓΙΑ: Η θεματική περίοδος αναφέρει την ομοιότητα μιας κατάστασης με κάποια άλλη που αναπτύσσεται στις λεπτομέρειες.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Η θεματική περίοδος υποστηρίζεται με τη χρήση συγκεκριμένων παραδειγμάτων είτε από την επικαιρότητα είτε από την ιστορία.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ-ΑΝΤΙΘΕΣΗ: Στη θεματική περίοδο επισημαίνονται ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε πρόσωπα, πράγματα και ιδέες. Στις λεπτομέρειες η παράγραφος αναπτύσσεται με δύο τρόπους: α. παρουσιάζονται όλα τα χαρακτηριστικά του πρώτου φαινομένου ή προσώπου και στη συνέχεια τα γνωρίσματα του άλλου μέλους. β. αναφέρονται σημείο προς

σημείο οι ομοιότητες και οι διαφορές των συγκρινόμενων μελών.

ΟΡΙΣΜΟΣ: Ο ορισμός περιέχει την οριστέα έννοια, δηλαδή τον όρο που πρέπει να οριστεί, το γένος, δηλαδή το πεδίο στο οποίο ανήκει και την ειδοποιό διαφορά της, δηλαδή το στοιχείο που τη διακρίνει από άλλους όρους του ίδιου γένους.

ΔΙΑΙΡΕΣΗ: Η θεματική περίοδος περιλαμβάνει στοιχεία από τα οποία αποτελείται ένα αντικείμενο. Οι λεπτομέρειες αναφέρουν τα συστατικά στοιχεία της έννοιας. Διακρίνουμε τη διαιρετέα έννοια, τη διαιρετική βάση και τα μέλη της διαίρεσης.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΛΑΝΩ ΜΕΘΟΔΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ

- ✓ Αρχικά, μελετάμε πολύ προσεκτικά το κείμενο.
- ✓ Διαχωρίζουμε στη συνέχεια τις παραγράφους από τις οποίες αποτελείται το συγκεκριμένο κείμενο, υπογραμμίζοντας τα κύρια σημεία τους και τους δίνουμε πλαγιότιτλους, οι οποίοι πηγάζουν κυρίως από τη θεματική πρόταση, που είναι και το νοηματικό κέντρο της παραγράφου.
- ✓ Μετά την προσεκτική μελέτη του κειμένου ξεκινάμε τη γραφή της περίληψης προτάσσοντας την κεντρική ιδέα του, και στη συνέχεια ολοκληρώνουμε το κείμενο διανθίζοντάς το τμηματικά με τη δομή που ο συγγραφέας έχει δώσει στο αρχικό κείμενο, λαμβάνοντας με τη σειρά τους πλαγιότιτλους που έχουμε προσημειώσει από τις παραγράφους ή τις ενότητες των παραγράφων.
- ✓ Δεν πρέπει να μιμούμαστε το ύφος του συγγραφέα. Αυτό βεβαίως δε σημαίνει πως πρέπει να εισάγουμε με νέο και άσχετο ύφος το κείμενο, αλλά ούτε και να υιοθετούμε τα γλωσσικά χαρακτηριστικά του συγγραφέα.
- ✓ Αν χρησιμοποιήσουμε λέξεις και φράσεις του κειμένου, επιβάλλεται να τις θέσουμε εντός εισαγωγικών.
- ✓ Να είμαστε όσο το δυνατόν αντικειμενικοί, χωρίς να σχολιάζουμε επιδοκίμαστικά ή αποδοκίμαστικά.
- ✓ Το πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται να γραφεί η περίληψη είναι το γ' ενικό πρόσωπο ενικού (αν χρησιμοποιείται το αρχικό κείμενο α' και β' πρόσωπο ενικού αριθμού) και το γ' πρόσωπο πληθυντικού (αν το αρχικό κείμενο χρησιμοποιεί α' και β' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ

Το κείμενο **αναφέρεται** στην άλογη καταστροφή του

περιβάλλοντος... **Συγκεκριμένα**, ο/ η συγγραφέας **τονίζει**...

Στη συνέχεια ο/ η αρθρογράφος (αν είναι άρθρο) **γνωστοποιεί**

/πληροφορεί ότι.... **Επιπρόσθετα**, γίνεται λόγος για.....**Σύμφωνα**

με την άποψη του κυρίου τάδε / της κυρίας τάδε **επισημαίνεται/**

διευκρινίζεται**Καταληκτικά /Τελευταίο** αλλά **εξίσου**

σημαντικό αποτελεί το γεγονός ότι....

ιδιαιτερομαθηματα.gr

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

1. Διαβάζουμε προσεκτικά τα δεδομένα και τα ζητούμενα του θέματος.
2. Σε ένα πρόχειρο γράφουμε την κύρια έννοια της εκφώνησης και διαχωρίζουμε τα δεδομένα και τα ζητούμενα.
3. Οργανώνουμε το σχεδιάγραμμα μας.
4. Δομή της έκθεσης:

A. Πρόλογος-Συνήθως παραγωγικός (από το γενικό στο ειδικό)

B. Κυρίως θέμα-Ορισμός έννοιας

-Ανάλυση θέματος με ταυτόχρονη απάντηση στο ή στα ζητούμενα

-Αίτια/Συνέπειες (τα ζητούμενα να αποτελούνται τουλάχιστον από 3 παραγράφους και πάνω σε απόλυτη ισομέρεια, όχι δηλαδή 2 αίτια και 5 συνέπειες).

- Αν δε ζητάει η εκφώνηση τρόπους αντιμετώπισης εμείς χρειάζεται να τους παραθέσουμε.

Γ. Επίλογος-Μια συμπερασματική παράθεση των όσων ειπώθηκαν

5. Γράφουμε σε περιθώριο 3 εκ. από την αριστερή πλευρά και 1 εκ. από την δεξιά.

6. Γράφουμε σε γ' ενικό πρόσωπο.

7. Δεν επαναλαμβάνουμε στην ίδια παράγραφο ίδιες λέξεις και εκφράσεις.

8. Οι αριθμοί και ημερομηνίες να γράφονται ολογράφως.

9. Αποφεύγουμε τις συντομογραφίες.

10. Δεν γράφουμε εντυπωσιακές εκφράσεις, αλλά ούτε και καθημερινές λέξεις σαν να μιλάμε.

11. Να αποφεύγουμε τις μεγάλες προτάσεις και να είμαστε σαφείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΠΕΙΘΩ

ΤΡΟΠΟΙ ΠΕΙΘΟΥΣ

1. Επίκληση στη λογική (επιχειρήματα-τεκμήρια)
⇒ παραδείγματα, αποτελέσματα ερευνών, στατιστικά στοιχεία, γεγονότα, αυθεντίες

Είδη συλλογισμών

A. Παραγωγικός συλλογισμός

Από γενική και αφηρημένη διαπίστωση σε συγκεκριμένο και ειδικό συμπέρασμα

B. Επαγωγικός συλλογισμός

Από ειδική και συγκεκριμένη διαπίστωση σε γενικό και αφηρημένο συμπέρασμα

Γ. Αναλογικός συλλογισμός

Από ειδική διαπίστωση σε ειδικό συμπέρασμα

Δ. Κατηγορικός συλλογισμός

Οι προκείμενες του συλλογισμού είναι κατηγορικές προτάσεις

Ε. Υποθετικός συλλογισμός

Μία ή δύο προκείμενες είναι υποθετικές προτάσεις

ΣΤ. Διαζευκτικός συλλογισμός

Μια ή περισσότερες προκείμενες είναι διαζευκτικές προτάσεις

Ζ. Άμεσος συλλογισμός

Το συμπέρασμα προκύπτει από μια μόνο προκείμενη

Η. Έμμεσος συλλογισμός

Το συμπέρασμα προκύπτει από δύο ή περισσότερες προκείμενες

2. Επίκληση στο συναίσθημα (περιγραφή, αφήγηση, ειρωνεία, χιούμορ, λέξεις συγκινησιακά φορτισμένες, σημεία στίξης, σχήματα λόγου)

3. Επίκληση στο ήθος

3α. Επίκληση στην αυθεντία (απόψεις σημαντικών προσώπων που στηρίζουν τη θέση του συγγραφέα)

Ο πομπός επικαλείται αποφθέγματα, ρητά και γνωμικά

3β. Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου (επίθεση εναντίον της προσωπικότητας ατόμων που υποστηρίζουν διαφορετική άποψη από την άποψη του συγγραφέα)

3γ. Επίκληση στο ήθος του πομπού (ό,τι παρουσιάζει το συγγραφέα γνώστη του θέματος, αξιόπιστο, αντικειμενικό και υπεύθυνο)

ΜΕΣΑ ΠΕΙΘΟΥΣ

Α. ΠΕΙΘΩ ΣΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

ΜΟΡΦΗ

- Συνοπτικό ή εκτενές μήνυμα
- Μονόλογος ή διάλογος
- Αφήγηση ή περιγραφή
- Σύνθημα
- Μήνυμα που επεξηγεί την εικόνα

ΤΡΟΠΟΙ ΠΕΙΘΟΥΣ

- Επίκληση στη λογική
- Επίκληση στο συναίσθημα
- Επίκληση στην αυθεντία
- Επίκληση στο ήθος του πομπού
- Κολακεία ή λανθάνων αξιολογικός χαρακτηρισμός του δέκτη

Β. ΠΕΙΘΩ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΛΟΓΟ

ΕΙΔΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

- Πολιτικός λόγος που στηρίζεται σε ορθά επιχειρήματα και αξιόπιστα τεκμήρια
- Προπαγανδιστικός πολιτικός λόγος

Τρόποι πειθούς

- Επίκληση στη λογική
- Επίκληση στο συναίσθημα
- Επίκληση στο ήθος του πομπού
- Επίθεση στο ήθος των αντιπάλων
- Επίκληση στην αυθεντία

Γ. ΠΕΙΘΩ ΣΤΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΛΟΓΟ

- Ερμηνεία
- Περιγραφή
- Απόδειξη
- Θέμα
- Δομή
- Τρόποι πειθούς- επίκληση στη λογική
- Γλώσσα- αναφορική λειτουργία, απρόσωπος και αντικειμενικός λόγος

Ιδίατεράματα.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΔΟΚΙΜΙΟ

ΕΙΔΗ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

Α. ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

ΣΚΟΠΟΣ

- Απόδειξη μιας θέσης
- Πληροφόρηση
- Πειθώ

ΤΡΟΠΟΙ ΠΕΙΘΟΥΣ

- Επίκληση στη λογική
- Επίκληση στην αυθεντία

ΓΛΩΣΣΑ

- Αναφορική λειτουργία της γλώσσας

ΥΦΟΣ

- Επίσημο
- Σοβαρό

Β. ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

ΣΚΟΠΟΣ

- Ελεύθερος στοχασμός

ΤΡΟΠΟΙ ΠΕΙΘΟΥΣ

- Επίκληση στο συναίσθημα

ΓΛΩΣΣΑ

- Ποιητική λειτουργία

ΎΦΟΣ

- Στοχαστικό, ελεύθερο

Ιδία Γραμματομαθηματά.gr

Γ. ΑΡΘΡΟ

Δημοσιεύεται σε εφημερίδα
Ερμηνεύει και σχολιάζει την επικαιρότητα
Απλό ύφος, απρόσωπο και αντικειμενικό
Αναφορική λειτουργία της γλώσσας
Περιορισμένη έκταση

Δ. ΔΙΑΦΟΡΕΣ

ΑΡΘΡΟ

Επίκαιρος χαρακτήρας
Ερμηνευτική δημοσιογραφία
Απρόσωπο και αντικειμενικό ύφος
Αναφορική λειτουργία της
γλώσσας

ΔΟΚΙΜΙΟ

Διαχρονικός χαρακτήρας
Επιστήμη, λογοτεχνία, φιλοσοφία
Προσωπικό, οικείο, απρόσωπο και
τυπικό
Δηλωτική και συνυποδηλωτική
λειτουργία της γλώσσας

Ε. ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Σύντομο κείμενο δοκιματικού χαρακτήρα
Δημοσιεύεται σε εφημερίδες
Ποικίλα θέματα ειδικού περιεχομένου
Συγγραφέας ειδικός στο θέμα
Διαχρονικός χαρακτήρας που αφορμάται από επίκαιρο θέμα ή
πρόβλημα

1° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΑΙΔΕΙΑ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Σχολικό βιβλίο, σελ. 24-26

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. «Η διάκριση μεταξύ χειρωνακτικής και μη χειρωνακτικής εργασίας είναι, γενικά, σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες, το σαφέστερο τεκμήριο της κοινωνικής θέσης». Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση σε μια παράγραφο περίπου 100 λέξεων.

Μονάδες 10

3. Με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η όγδοη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 10

4. Με ποια συλλογιστική πορεία αναπτύσσεται η έκτη παράγραφος;

Μονάδες 10

5. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου

Αλληλένδετα, στοιχειώδης, ωφεληθεί, απόρριψη, προσανατολισμούς, διάκριση.

Μονάδες 5

6. Η Διεύθυνση Εργασίας του νομού σας οργανώνει ημερίδα με θέμα «Νέοι, κατάρτιση και επάγγελμα», με συμμετοχή αρμοδίων φορέων, επιστημόνων, επαγγελματιών, γονέων και μαθητών. Στην ημερίδα αυτή συμμετέχεις ως εκπρόσωπος των μαθητών της Γ' Λυκείου. Στη γραπτή εισήγησή σου (περίπου 300-350 λέξεις) μπορείς να αναπτύξεις την άποψή σου για το ρόλο της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Μονάδες 40

2° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΠΥΓΜΗΣ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Σχολικό βιβλίο, σελ. 30

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. «Αν είναι αναγκαίο να επιλέξουμε ανάμεσα στο να αδικήσουμε ή να αδικηθούμε, η «φυσική μας τάση» είναι να προτιμήσουμε το πρώτο, αλλά επιλέγοντας το δεύτερο «τιμούμε την ανθρωπιά μας».

Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση σε μια παράγραφο περίπου 100 λέξεων.

Μονάδες 10

3. Ποια είναι η συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας;

Μονάδες 10

4. Επιβάλλει: Να γραφούν 5 σύνθετες λέξεις αλλάζοντας κάθε φορά το πρώτο συνθετικό.

Μονάδες 10

5. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας;

Μονάδες 5

6. Στις σελίδες για διάλογο ανάμεσα σε νέους, που άνοιξε γνωστό περιοδικό, εμφανίστηκαν, μεταξύ άλλων, και οι απόψεις που παρατίθενται πιο κάτω. Αποφασίζετε να ασκήσετε κριτική σε μια από τις απόψεις αυτές με ένα κείμενό σας 300 λέξεων. Προσπαθήστε: α. να επισημάνετε τα αδύνατα σημεία των επιχειρημάτων στα οποία στηρίζεται κάθε άποψη, και β. να προβάλλετε τα κατάλληλα αντεπιχειρήματα. Στην κριτική σας μπορείτε να λάβετε υπόψη τις παρατηρήσεις του Ε. Π. Παπανούτσου πρώτον ότι πρέπει να ελέγχουμε αν μια ιδιότητα/συμπεριφορά απορρέει πράγματι από τη φύση του ανθρώπου ή οφείλεται σε κοινωνικούς παράγοντες και δευτερον ότι «το φυσικό δεν είναι αναγκαστικά και αξιόπρακτο».

Άποψη στην οποία θα ασκηθεί κριτική:

Ορισμένοι μαθητές είναι από τη φύση τους ικανότεροι στα μαθήματα από άλλους. Πρέπει, λοιπόν, να τους δοθεί η δυνατότητα να προοδεύουν απρόσκοπτα με ταχύτερους και πιο εντατικούς ρυθμούς διδασκαλίας από ό,τι οι υπόλοιποι μαθητές. Γι' αυτό το λόγο είναι σκόπιμο να εφαρμοστεί το σύστημα των επιπέδων διδασκαλίας, σύμφωνα με το οποίο οι ικανότεροι μαθητές θα διαχωριστούν από τους λιγότερο ικανούς και θα παρακολουθούν μαθήματα ανώτερου επιπέδου.

Μονάδες 40

3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 32-33

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Με ποια από τις δύο απόψεις συμφωνείτε και γιατί;

Μονάδες 10

3. Ποια είναι η συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας;

Μονάδες 10

4. παρατηρηθεί, αποδοκιμάζω, κατευνάζει, δυσάρεστο, απέκτησαν, απερισκεψία: να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

5. Ποια είναι η νοηματική σχέση των παραγράφων του κειμένου;

Μονάδες 5

6. Σε μια ομάδα να εκφράσετε την άποψή σας για τον ρόλο του Νεοέλληνα στη σύγχρονη εποχή.

Μονάδες 40

4^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 34-35

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να αναπτύξετε την τελευταία φράση της τελευταίας παραγράφου του κειμένου σε μια παράγραφο περίπου 100 λέξεων.

Μονάδες 10

3. Με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η προτελευταία παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 10

4. αναπόδραστη, συλλογικών, ενιαίας, εγγυηθεί, πράγματι: να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

5. επιτρέπεται, παραχωρήσει, εξουσιαστικών. Να γραφούν από δύο νέες σύνθετες ή παράγωγες λέξεις από το δεύτερο συνθετικό των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 5

6. Να γράψετε ένα άρθρο στο οποίο να αναφέρεστε στη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εποχή μας.

Μονάδες 40

Ιδιαιτερομαθηματα.gr

5^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 35-37

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Τα δικαιώματα του ανθρώπου αποτελούν σήμερα πυρήνα της πολιτικής μας ηθικής και βάση, πάνω στην οποία, παρ' όλες τις αδυναμίες τους, στηρίζονται η διεθνής έννομη τάξη και οι συνταγματικοί θεσμοί μας. Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση του κειμένου σε μια παράγραφο περίπου 100 λέξεων.

Μονάδες 10

3. Με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η τρίτη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 10

4. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να πείσει τους αναγνώστες του;

Μονάδες 10

5. συνοψίζουν, καταπολεμηθούν, ισχύος, ενδεχομένως, ανυπόστατες:
να γράφουν τα συνώνυμα.

Μονάδες 5

6. Σε μια εκδήλωση του πολιτιστικού συλλόγου του δήμου σας με θέμα:
«Ανθρώπινα δικαιώματα», εκπροσωπείτε τους συμμαθητές σας και
μιλάτε σχετικά με τα αίτια και τις συνέπειες στέρησης των δικαιωμάτων
των ανθρώπων του τρίτου κόσμου και προτείνετε τρόπους
αντιμετώπισης.

Μονάδες 40

Ιδιαιτέρως μαθηματικά.gr

6° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 56-59

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη των κειμένων.

Μονάδες 25

2. Τι σημαίνει ακριβώς η φράση του Drucker στην τελευταία παράγραφο του τελευταίου κειμένου;

Μονάδες 10

3. Να δοθεί το περιεχόμενο των σημείων στίξης των κειμένων.

Μονάδες 10

4. δομείται, αποτέλεσμα, πραγματοποιήθηκε, τονίζουν, περιορισμούς :
να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

5. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται το πρώτο κείμενο;

Μονάδες 5

6. Να γράψετε ένα άρθρο για τη σημασία της διαφήμισης στην εποχή μας.

Μονάδες 40

7^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Έκφραση-έκθεση, σελ 72-75

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να γράψετε σε μια παράγραφο το νόημα της 15^{ης} παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 10

3. Να αναφέρεις για ποιους λόγους το κείμενο έχει πολιτικό περιεχόμενο.

Μονάδες 10

4. αταλάντευτη, οικείος, κατοχυρώσει, εμπεδώνεται, προαχθεί: Να γραφούν τα συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

8° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 84-90

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη των κειμένων.

Μονάδες 25

2. Να γραφούν σε μια παράγραφο οι διαφορές των δύο κειμένων σε σχέση με το περιεχόμενό τους.

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι τρόποι πειθούς που χρησιμοποιούν και τα δύο κείμενα.

Μονάδες 10

4. αμφίβολη, δυνατότητα, αποτέλεσμα, ξαναπαρουσιάζεται, εξευτελιστική, συμβιβάζεται: να γραφούν τα συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

5. Με ποιο είδος εφαρμόζεται η πρώτη και τελευταία παράγραφος του δεύτερου κειμένου;

Μονάδες 5

6. Να απαντηθεί η άσκηση σελ 90.

Μονάδες 40

Ιδιαίτερα μαθηματα.gr

9° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 92-95

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Ποια είναι η άποψη του συγγραφέα για την ανθρωπική αρχή;

Μονάδες 10

3. Από πού φαίνεται ότι το κείμενο είναι επιστημονικό;

Μονάδες 10

4. πολύπλοκος, περίφημο, εκπλήρωση, διατυπωθούν, εύστοχη: να γραφούν τα συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

5. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας;

Μονάδες 5

6. Να γράψετε ένα άρθρο για τη σημασία της επιστήμης στην εποχή μας.

Μονάδες 40

Ιδιαιτερομαθηματα.gr

10^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 115-117

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Τι περιεχόμενο δίνει ο συγγραφέας στον όρο «κοινωνικός κομφορμισμός»;

Μονάδες 10

3. Να επισημανθούν οι τρόποι πειθούς με τους οποίους ο συγγραφέας επιχειρεί να τεκμηριώσει την άποψη του.

Μονάδες 10

4. Γιατί ο συγγραφέας χρησιμοποιεί παρενθέσεις στην πρώτη παράγραφο;

Μονάδες 10

5. Να γραφεί το είδος του δοκιμίου και να τεκμηριωθεί.

Μονάδες 5

6. Να γράψετε ένα άρθρο για τη μαζικοποίηση της κοινωνίας στη σύγχρονη εποχή.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

11^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 121-124

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. «Φασματική πάει να γίνει η έννοια ελευθερία για τις μεγάλες μάζες». Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση του κειμένου σε μια παράγραφο περίπου 100 λέξεων.

Μονάδες 10

3. Τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με τη μεταφορική χρήση λέξεων;

Μονάδες 10

4. αναπόδραστα, εξανδραποδισμού, συστηματοποιημένη, συνίσταται, εκμεταλλεύονται: να γράφουν τα συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

5. Πώς γίνεται η συνοχή των παραγράφων του κειμένου μεταξύ τους;

Μονάδες 5

6. Να γράψετε ένα άρθρο στο οποίο θα εξετάζετε τις συνέπειες που έχει ο καταναλωτισμός για την κοινωνία και θα προτείνετε τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

12° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 126-129

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Τι υποστηρίζει ο συγγραφέας σχετικά με την ανάπτυξη της τεχνικής και της επιστήμης;

Μονάδες 10

3. ευμάρεια, εξαθλίωση, πλάνη, εξαχρειώνει, εκτιμήσει: να γραφούν τα συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

4. Να βρεθούν οι τρόποι με τους οποίους ο συγγραφέας αναπτύσσει την πέμπτη παράγραφο.

Μονάδες 10

5. Να επισημανθούν οι τρόποι πειθούς του συγγραφέα.

Μονάδες 5

6. Να γράψετε ένα άρθρο στο οποίο θα εξετάζετε τις θετικές και αρνητικές επιδράσεις της τεχνολογίας.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

13^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 133-135

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Τι πιστεύει ο Σεφέρης για τη σχέση των μνημείων με τον περιβάλλοντα χώρο;

Μονάδες 10

3. Να αναφέρετε πέντε παραδείγματα συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

Μονάδες 10

4. αναλώθηκαν, περίτεχνου, συλλογίζομαι, αστάθμητο, διαθέτει: να γραφούν τα συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

5. Πώς πραγματοποιείται η συνοχή των προτάσεων της τελευταίας παραγράφου;

Μονάδες 5

6. Να γράψετε ένα άρθρο για τα μνημεία του ελληνικού πολιτισμού και για τον τρόπο που πρέπει να αξιοποιούμε την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

14° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 145-147

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Τι θέλει να τονίσει ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο;

Μονάδες 10

3. συναναστροφή, επιζητούν, προκύπτει, πηγάζουν, υποδειχθούν: να γραφούν συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

4. Να επισημανθεί η συνοχή του κειμένου με την καταγραφή των διαρθρωτικών λέξεων.

Μονάδες 10

5. αξιοποίηση, θρησκευτικών, αρχαιολογικών, αντιπροσωπευτικά: να γραφούν από δύο λέξεις σύνθετες ή παράγωγες για την καθεμιά λέξη.

Μονάδες 5

6. Να γράψετε μια ομιλία σε μια εκδήλωση για τον πολιτιστικό κέντρο του δήμου σας σχετικά με την εκπαίδευση και μνημεία.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

15° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΟΙΗΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 152-153

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Ποιο είναι το κύριο θέμα που θίγει ο Ελύτης στο κείμενό του;

Μονάδες 10

3. Να βρεθούν 5 λέξεις με συνυποδηλωτική σημασία.

Μονάδες 10

4. απόπειρα, συμμορφωθούν, επεμβαίνοντας, αδιάλλακτη, θεληματική:
Να γίνουν φράσεις με τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 10

5. Να γραφούν τα δομικά συστατικά της τέταρτης παραγράφου και να επισημανθεί ο τρόπος που αναπτύσσεται.

Μονάδες 5

6. Να γραφεί η τελευταία άσκηση της σελίδας 155.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

16° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 167

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να δώσετε δικούς σας πλαγιότιτλους στο κείμενο.

Μονάδες 10

3. Δέχεται την άποψη του συγγραφέα ότι το ποδόσφαιρο συνδέεται με την ανδρική επιθετικότητα;

Μονάδες 10

4. Να γραφούν τα συνώνυμα των λέξεων: συλλογική, θεάματος, αποκορύφωμα, συνεπαίρει, ταραχοποιών, πλειονότητα.

Μονάδες 10

5. Να εξηγήσετε με παραδείγματα για ποιους λόγους το κείμενο είναι άρθρο.

Μονάδες 5

6. Ο αθλητισμός, στην πρώτη του μορφή, σκοπό είχε την επικοινωνία ανάμεσα στα άτομα και τη δημιουργία κοινής συνείδησης. Πιστεύετε ότι σήμερα εκπληρώνει αυτούς τους σκοπούς; Κάτω από ποιες προϋποθέσεις θα μπορούσε να συντελέσει στην ανάπτυξη φιλικών δεσμών ανάμεσα στους λαούς και στην επίτευξη της παγκόσμιας ειρήνης;

Να υποθέσετε ότι το κείμενό σας (500-600 λέξεων) είναι άρθρο, που θα δημοσιευτεί στη σχολική σας εφημερίδα.

Μονάδες 40

17° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 172-174

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να γράψετε άλλο τίτλο για το κείμενο.

Μονάδες 10

3. διάσταση, προτίθεται, υποσκάπτονται, αναχρονιστικό, διαφοροποίηση: να γράψετε περίόδους λόγου με τις παραπάνω λέξεις και να γραφούν από ένα σύνθετο ή παράγωγο για την καθεμιά λέξη.

Μονάδες 10

4. Να δοθεί η δομή των παραγράφων 1-4.

Μονάδες 10

5. Η όγδοη παράγραφος με ποια μέθοδο αναπτύσσεται;

Μονάδες 5

6. Να γράψετε την προτελευταία άσκηση στη σελίδα 175.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

18° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΛΑΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΛΑΙΚΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 176-177

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Ποια είναι η σημασία των όρων «λαϊκότητα» και «λαϊκισμός» σύμφωνα με τον συγγραφέα;

Μονάδες 10

3. Με ποια μέθοδο αναπτύσσεται η δέκατη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 5

4. αντικαθιστά, μετέχει, υποκουλτούρα, πατερναλιστικό, εκλαϊκευτικά: να γραφούν τα συνώνυμα και τα αντώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

5. Να γραφούν 3 φράσεις με αναφορική και συνυποδηλωτική σημασία.

Μονάδες 10

6. Σε ένα άρθρο να γράψετε σχετικά με τα αίτια, τις συνέπειες και τους τρόπους αντιμετώπισης του λαϊκισμού.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

19° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 178-181

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να γράψετε σε μια παράγραφο την άποψη του συγγραφέα στην τέταρτη παράγραφο.

Μονάδες 10

3. Με ποια μέθοδο αναπτύσσεται η δέκατη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 5

4. επίμαχο, αξιοπρέπεια, υπονομεύει, υποστηρικτής, μεταμοσχευθούν:
να γραφούν περίοδοι λόγοι με τις παραπάνω λέξεις, αφού γραφούν τα
συνώνυμά τους

Μονάδες 10

5. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να πείσει το κοινό;

Μονάδες 10

6. Σε ένα άρθρο να γράψετε τα υπέρ και τα κατά της κλωνοποίησης.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

20° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΠΕΘΑΝΕ. ΖΗΤΩ Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ !

Έχει ήδη συμβεί σε εκατομμύρια ανθρώπους στη Σουηδία, στη Φινλανδία, στην Ελβετία, στο Λουξεμβούργο και στην Ολλανδία και μέσα στα αμέσως επόμενα χρόνια εκατοντάδες εκατομμύρια άλλοι σε όλον τον πλανήτη θα έχουν την ίδια **εμπειρία**: η εικόνα θα εξαφανιστεί μονομιάς και διά παντός από την οθόνη της τηλεόρασης τους. Το «παίξιμο» με τους διακόπτες, τα χτυπήματα στο κουτί και η μετατόπιση της κεραίας δεν πρόκειται να την ξαναφέρουν πίσω. Ύστερα από μισό αιώνα υπηρεσίας στο κοινό, η αναλογική τηλεοπτική μετάδοση καταργείται.

Οι περισσότεροι φυσικά δεν θα το προσέξουμε, αφού θα έχουμε από καιρό περάσει στις ψηφιακές τηλεοπτικές υπηρεσίες που θα μας προσφέρουν ήδη τα διάφορα κανάλια. Οι αναλογικοί τηλεοπτικοί δέκτες, και οι πομποί που τους έκαναν να φωτίζονται, δίνουν πλέον τη θέση τους σε νέες συσκευές που τροφοδοτούνται από ψηφιακούς πομπούς που μπορούν να μεταδώουν ταυτόχρονα δεκάδες κανάλια και προγράμματα. Μπαίνουμε στην εποχή της τηλεοπτικής εικόνας υψηλής ευκρίνειας, με **ποιότητα** ήχου αναλογής αυτής των CD, με βίντεο επί παραγγελία και ένα σωρό άλλες διαδραστικές υπηρεσίες.

(...) Υπάρχουν αρκετοί λόγοι για να περάσουμε στο ψηφιακό σύστημα, και ένας από τους πιο σημαντικούς για τους θεατές είναι η ποιότητα της εικόνας. Ενώ οι αναλογικοί αναμεταδότες μεταδίδουν τα προγράμματα εκπέμποντας ραδιοκύματα σε πολύ υψηλές συχνότητες, η ψηφιακή μετάδοση κωδικοποιεί τις εικόνες και τον ήχο σε συρμούς δυαδικών ψηφίων 1 και 0. Έτσι μειώνει σημαντικά τις παρεμβολές και τις αλλοιώσεις που αυτές προκαλούν στην εικόνα. Ένα άλλο **πλεονέκτημα** είναι ότι μπορεί να περιλάβει περισσότερες πληροφορίες στο ίδιο εύρος συχνότητας επιτρέποντας στους τηλεοπτικούς σταθμούς να παρέχουν

εικόνα με πολύ υψηλότερη ευκρίνεια και κανάλια δεδομένων-ηλεκτρονικούς οδηγούς των προγραμμάτων ή διαδραστικές υπηρεσίες, για παράδειγμα.

Αυτό επιτρέπει τη χρήση των αναμεταδόσεων με ποικίλους τρόπους. Εκτός από την παρακολούθηση σε απευθείας μετάδοση, τα προγράμματα μπορούν να καταγραφούν και να αποθηκευθούν σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή κωδικοποιητές ή να αναμεταδοθούν μέσω Internet. Οι υπηρεσίες βίντεο επί παραγγελία, προσφερόμενες μέσω δορυφόρου ή καλωδιακά, σημαίνουν ότι δεν θα χρειάζεται πια να πηγαίνουμε στο βιντεοκλάμπ της γειτονιάς. Υπάρχουν ήδη χιλιάδες τηλεοπτικά κανάλια διαθέσιμα online, προσφέροντας μαγνητοσκοπημένες ειδήσεις, αθλητικά και άλλα βίντεο, καθώς και ορισμένα προγράμματα σε απευθείας μετάδοση. Τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας πειραματίζονται και αυτά με την τεχνολογία. Τον περασμένο Φεβρουάριο μια κοινοπραξία εταιρειών **ανακοίνωσε** μια νέα δοκιμαστική υπηρεσία τηλεόρασης μέσω κινητής τηλεφωνίας στο Δυτικό Λονδίνο. Θα προσφέρει ως και 24 ψηφιακά κανάλια απευθείας στα κινητά τηλέφωνα των συνδρομητών της.

(...) Ως τώρα το κοινό φαίνεται αρκετά ανοιχτό σε αυτούς τους νέους τρόπους παρακολούθησης της τηλεόρασης. Τον Μάιο του 2006 περίπου 11 εκατομμύρια θεατές παρακολούθησαν ένα νέο επεισόδιο της δημοφιλούς σειράς «Lost» στην online προβολή του. Τον επόμενο μήνα η εταιρεία δημοσκοπήσεων Jupiter Research ανέφερε ότι περίπου 11% των χρηστών ηλεκτρονικών υπολογιστών παρακολουθεί τακτικά βίντεο στο Διαδίκτυο. Ένα χρόνο αργότερα το ποσοστό είχε αυξηθεί σε 28%, ενισχυμένο ίσως από τη σημαντική αύξηση της δημοτικότητας δικτυακών τόπων όπως το YouTube. Παρ' όλα αυτά, εξαιτίας του όγκου και της απαιτούμενης ταχύτητας μετάδοσης των δεδομένων, το Διαδίκτυο έχει ακόμη να διανύσει αρκετό δρόμο ώσπου να είναι σε θέση να προσφέρει απευθείας τηλεοπτικές εκπομπές υψηλής ποιότητας. Αν το Internet θέλει να **ανταγωνιστεί** την παλιά **αξιόπιστη** τηλεόραση, θα πρέπει να λύσει αυτό το πρόβλημα.

(...) Το μέλλον της ψηφιακής τηλεόρασης στο σαλόνι μας φαίνεται προς το παρόν εξασφαλισμένο. Στο κάτω κάτω υπόσχεται εκπομπές υψηλής ευκρίνειας και δεν έχει κανένα νόημα να παρακολουθεί κανείς τόσο καλής ποιότητας εικόνα στη μικρή οθόνη ενός κινητού τηλεφώνου ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Επιπλέον η μετάδοση μιας δώωρης ταινίας σε υψηλής ευκρίνειας τηλεοπτικό σήμα

απαιτεί τη μεταφορά δεδομένων 25 gigabytes. Μια τέτοια ροή συρμών σε μεγάλο αριθμό θεατών είναι αδύνατη με τη σημερινή ταχύτητα του Internet.

Υπάρχει ωστόσο ένα μελανό σημείο: η τηλεόραση υψηλής **ευκρίνειας** δεν μπορεί να φτάσει σε όλους πριν από την πλήρη κατάργηση των αναλογικών αναμεταδόσεων γιατί δεν υπάρχει ο απαραίτητος χώρος στα ραδιοκύματα. Αυτό το «νεκρό» διάστημα μπορεί να δώσει στην τηλεόραση του Διαδικτύου και της κινητής τηλεφωνίας τον απαραίτητο χρόνο για να κερδίσει μεγάλο μερίδιο της τηλεθέασης. Ό,τι κι αν γίνει πάντως, αυτό το έργο έχει σασπένς και αξίζει να το δούμε.

Εφημερίδα *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 4/5/2008

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να αποδοθεί περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να γραφεί σε μια παράγραφο το νόημα του τίτλου.

Μονάδες 10

3. Ποιον τρόπο πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πέμπτη παράγραφο και με ποια μέσα πειθούς το καταφέρνει;

Μονάδες 10

4. Να γραφούν τα συνώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.

Μονάδες 10

5. Με ποια μέθοδο αναπτύσσεται η τέταρτη παράγραφος;

Μονάδες 5

6. Σε μια εισήγηση που πραγματοποιείται στο σχολείο σας, ως ομιλητής για τις νέες τεχνολογίες στο πλαίσιο του σχολικού περιβάλλοντος να αναφερθείτε στους παράγοντες που διαμορφώνουν τον ρόλο των τεχνολογιών στο σχολείο και προτείνετε τρόπους αξιοποίησής τους.

Μονάδες 40

ΙδίαίτεΡαμαθηματοδ. gr

21° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 183-187

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να γράψετε μια παράγραφο σχετικά με το νόημα της τελευταίας παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 10

3. Με ποια μέθοδο αναπτύσσεται η τρίτη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 5

4. δεξιότητας, ευρύματα, επίγνωση, συνοψίσει, υπενθυμίσει, παρορμητικοί: να δοθούν τα συνώνυμα και τα αντώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

5. Να γραφούν οι διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις του κειμένου.

Μονάδες 10

6. Να γράψετε την άσκηση σελίδα 189.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

22° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΗΤΡΙΚΟΣ ΘΗΛΑΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 203-205.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να γραφεί η δεύτερη άσκηση της σελίδας 205.

Μονάδες 10

3. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην προτελευταία παράγραφο;

Μονάδες 10

4. αναμφισβήτητη, πολυπλοκότητα, προώθηση, δυσπλασία, διαμορφώνονται: να γραφούν τα συνώνυμα και τα αντώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

5. Για ποιους λόγους το κείμενο είναι επιφυλλίδα;

Μονάδες 5

6. Να γραφεί η πρώτη άσκηση της σελίδας 206.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

23° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 232-233

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να αναλυθεί σε μια παράγραφο το νόημα της τελευταίας παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 10

3. προσπάθεια, χαρακτηρίζει, στοχαστεί, τυραννισμένος, περιορισμένης.

Να γραφούν τα συνώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 10

4. Να αναφέρεις πέντε παραδείγματα συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας που χρησιμοποιεί ο Σεφέρης.

Μονάδες 5

5. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί ο ποιητής;

Μονάδες 10

6. Σε ένα άρθρο να αναφερθείτε για τον ρόλο του ελληνικού πολιτισμού στην παγκόσμια ιστορία και ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

24° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΕΣΣΙΑΝΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 250-252

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. « Γί' αυτόν,... Αληθινού». (5^η παράγραφος). Να αναλυθεί το νόημα αυτής της φράσης σε μια παράγραφο.

Μονάδες 10

3. ολοκάθαρος, δείγμα, πασχίζουμε, λύτρωση, συμβιβασμούς, σύγκρουση: Να δοθούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

4. Ποια είναι τα δύο αντιτιθέμενα μέρη που συγκρίνει ο συγγραφέας;

Μονάδες 5

5. Να γράψεις 5 συνυποδηλωτικές λέξεις ή φράσεις του κειμένου.

Μονάδες 10

6. Η μη ύπαρξη μεσσιανισμού βρίσκεται σε λαούς που κυριαρχεί η πνευματική καλλιέργεια και ο ανθρωπισμός, η ανάπτυξη του πολιτισμού και η ελευθερία. Σε μια εισήγηση στο σχολείο σου να αναπτύξεις την προηγούμενη φράση.

Μονάδες 40

Ιδιαιτερομαθηματα.gr

25° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΑΙΔΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Έκφραση-έκθεση, σελ 260-264

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. « Όποιος δεν απίστησε νέος, δεν μπορεί να πιστέψει βαθιά, όταν θα γίνει ώριμος άνθρωπος». Να αναλυθεί σε μια παράγραφο το νόημα της φράσης.

Μονάδες 10

3. Αντικατασταθεί, επιβάλει, προβάλλει, συνειδητή, προκόβουν, ατέρμονη, πραΰνει: να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

4. Να γραφούν 5 παραδείγματα συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

Μονάδες 5

5. α. Να γραφεί με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η δέκατη τέταρτη παράγραφος του κειμένου και να γραφούν τα δομικά συστατικά της. β. Να γραφούν οι συνδετικές φράσεις στις πέντε τελευταίες παραγράφους του κειμένου.

Μονάδες 10

6. Σε μια ομιλία σας στο σχολείο να διατυπώσετε τη γνώμη σας για την καλύτερη δυνατή διδασκαλία στα πλαίσια του σχολικού μαθήματος.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

26° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Θεματικοί κύκλοι, σελ 196-198

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο το νόημα της ένατης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 10

3. Να εντοπιστεί η μέθοδος με την οποία αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος.

Μονάδες 10

4. Να δώσετε συνώνυμα και αντώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου:

Απόκτηση, πολύτιμος, αφθονίας, ανταποκρίνονται, αδιάκοπο, γεννάει.

Μονάδες 10

5. Να γίνουν προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται σε εισαγωγικά.

Μονάδες 5

6. Σε ένα άρθρο να γράψετε για τις αιτίες και τις συνέπειες του καταναλωτισμού.

Μονάδες 40

Ιδιαιτερομαθηματα.gr

27° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Θεματικοί κύκλοι, σελ 354-356

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Ποια είναι τα επιχειρήματα των υποστηρικτών της κλωνοποίησης;

Μονάδες 10

B2. Με ποια μέθοδο αναπτύσσεται η δέκατη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 5

B3. Να γραφούν τα συνώνυμα και τα αντώνυμα των λέξεων: διαφωνίες, επιτρέπουν, εφαρμογή, διακεκριμένες, αντιμετώπιζε, αποδεκτές, ανταποκριθεί

Μονάδες 10

Β4. Να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική από την «η ανθρώπινη προσωπικότητα...(από την ανατροφή μας) που βρίσκεται στην τρίτη παράγραφο.

Μονάδες 10

Γ. Να απαντηθεί το ερώτημα έξι του βιβλίου σε 500 λέξεις.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

28° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΖΩΗ, Θεματικοί κύκλοι, σελ 279-280

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να απαντηθεί η πρώτη ερώτηση του βιβλίου.

Μονάδες 10

3. Με ποιο συλλογισμό ο συγγραφέας προσπαθεί να πείσει τον αναγνώστη στην τρίτη παράγραφο,

Μονάδες 10

4. Έγκειται, αλληλοσύγκρουση, δράση, αριστοτεχνικά, περίσσειμα, εξέλιξη. Να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

5. Να γραφούν πέντε παραδείγματα συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

Μονάδες 5

6. Να απαντήσετε την άσκηση 2 του βιβλίου.

Μονάδες 40

Ιδιαιτερομαθηματα.gr

29° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θεματικοί κύκλοι, σελ 316-317

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να απαντηθεί η πρώτη ερώτηση του βιβλίου.

Μονάδες 10

3. Το κείμενο αυτό είναι άρθρο ή επιφυλλίδα; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

4. κατακλύζουν, επιταγές, υποστηρίζει, νοοτροπία, εντάσσεται. Να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

5. Να γραφούν πέντε παραδείγματα συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

Μονάδες 5

6. Να απαντήσετε την άσκηση 2 του βιβλίου.

Μονάδες 40

Ιδιαιτερομαθηματα.gr

30° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θεματικοί κύκλοι, σελ 342-344

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να απαντηθεί η πρώτη ερώτηση του βιβλίου.

Μονάδες 10

3. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί η συγγραφέας;

Μονάδες 10

4. διάσκεψη, αποτέλεσμα, κάτορθωσαν, μειώσουν, συνοχή. Να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

5. Με ποια μέθοδο αναπτύσσεται η τέταρτη παράγραφος;

Μονάδες 5

6. Για ποιους λόγους η καταστροφή του περιβάλλοντος αφορά τη συνέχιση της δικής μας ζωής στον πλανήτη και υπό ποιες προϋποθέσεις θα γίνει αυτό;

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

31° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θεματικοί κύκλοι, σελ 470-471

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να απαντηθεί η δεύτερη ερώτηση του βιβλίου.

Μονάδες 10

3. Το απόσπασμα αυτό σε ποιο είδος δοκιμίου ανήκει και γιατί;

Μονάδες 10

4. απομονωμένες, μαρασμός, εγγυήσεις, πρωταρχική, στηρίζουμε. Να γραφούν τα συνώνυμα.

Μονάδες 10

5. Να γραφούν πέντε συνδετικές φράσεις του κειμένου.

Μονάδες 5

6. Να απαντηθεί η τέταρτη άσκηση του βιβλίου.

Μονάδες 40

ΙδίατεΡαμαθηματα.gr

32° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θεματικοί κύκλοι, σελ 147-151

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου.

Μονάδες 25

2. Να απαντηθεί η πρώτη ερώτηση του βιβλίου.

Μονάδες 10

3. Με ποια μέθοδο αναπτύσσεται η έβδομη παράγραφος;

Μονάδες 10

4. Πώς συνδέονται νοηματικά οι παράγραφοι;

Μονάδες 5

5. Σε τι είδους δοκιμίου ανήκει το κείμενο;

Μονάδες 10

6. Να γραφούν τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων: συλλάβεις, απομιμήσεις, μικροψυχία, εξαντλήσει, καταδιώκει, γελοιοποίηση

Μονάδες 10

7. Ο ρόλος του γέλιου στη σύγχρονη κοινωνία. Να γράψετε ένα άρθρο.

Μονάδες 30

ιδιαιτεροαθηματα.gr

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΙΔΕΩΝ

1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Προβλήματα της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα

- Υπεράριθμοι φοιτητές
- Χαμηλή ποιότητα εκπαίδευσης
- Δασκαλοκεντρική παιδαγωγική διαδικασία
- Μερική και αποσπασματική γνώση
- Υπερβολική εξειδίκευση
- Λανθασμένη κοινωνική αντίληψη σχετικά με το ότι ο πανεπιστημιακός τίτλος αντικατοπτρίζει την κοινωνική άνοδο
- Προβλήματα υλικοτεχνικής υποδομής

Ρόλος της εκπαίδευσης

- Μετάδοση γνώσεων και ανάπτυξη διανοητικών δεξιοτήτων
- Προώθηση επιστήμης και τεχνολογίας
- Προβολή αξιών και ιδανικών
- Δημιουργία ελεύθερων και ανεξάρτητων ανθρώπων
- Κοινωνικοποίηση
- Πολιτικοποίηση
- Επαγγελματική σταδιοδρομία
- Συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας

2. ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Φιλοξενία
- Αισιοδοξία
- Εξωστρέφεια
- Αγωνιστικότητα
- Ευστροφία
- Επινοητικότητα
- Φιλανθρωπία
- Συλλογικότητα
- Φιλότιμο, λεβεντιά
- Πατριωτισμός

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Επιπολαιότητα
- Ακραία συμπεριφορά
- Θορυβώδεις
- Ημιμαθείς
- Πονηριά
- Αλαζονεία
- Απειθαρχία
- Ξενομανία
- Αρχαιολατρία
- Νεοκλαστισμός
- Κομματισμός

3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

- Ατομικά
- Πολιτικά
- Κοινωνικά
- Οικονομικά
- Πολιτιστικά
- Πνευματικά
- Ψυχολογικά
- Εθνικά

4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΙΤΙΕΣ

- Αλόγιστη εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος
- Ανευθυνότητα ανθρώπου
- Αστικοποίηση
- Οικονομικά συμφέροντα
- Καταναλωτισμός
- Πόλεμοι
- Πυρηνική ενέργεια
- Χρήση φυτοφαρμάκων

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Αλλαγή κλιματολογικών συνθηκών
- Εξάντληση φυσικών πόρων
- Ασθένειες
- Υποσιτισμός
- Πολεμικές συγκρούσεις
- Διατάραξη ψυχικής ισορροπίας
- Κίνδυνος ολοκληρωτικής καταστροφής του κόσμου
- Αλλοτρίωση του ανθρώπου
- Υποβάθμιση ποιότητας ανθρώπου

5. ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Ενημέρωση του καταναλωτή
- Αύξηση της κατανάλωσης
- Εύνοια προσφοράς θέσεων εργασίας
- Οικονομική συντήρηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Προβολή υλιστικού ευδαιμονισμού
- Δημιουργία πλασματικών αναγκών
- Χειραγώγηση του λαού
- Δημιουργία όγκους
- Εξαπάτηση καταναλωτή
- Υποβάθμιση ανθρωπίνων αξιών
- Εξευτελισμός γυναίκας
- Εξάντληση φυσικών πόρων

6. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Κατοχύρωση της ελευθερίας της σκέψης
- Κατοχύρωση της ελευθερίας του λόγου
- Ελευθεροτυπία
- Ανεξιθρησκία
- Ισότητα πολιτών
- Ισονομία
- Αξιοκρατία
- Οικονομική πρόοδος
- Κοινωνική πρόοδος
- Πνευματική πρόοδος

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- Προπαγάνδα
- Παραπληροφόρηση
- Νεποτισμός
- Αδιαφορία πολιτών
- Διαφθορά πολιτικής εξουσίας
- Γραφειοκρατία
- Πελατολογία
- Συμφέροντα
- Λαϊκισμός
- Χειραγωγή

7. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Οικονομική ανάπτυξη χωρών-μελών
- Ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων και κεφαλαίων
- Διασφάλιση ειρήνης
- Διασφάλιση εθνικών συνόρων
- Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Αναβάθμιση δημοκρατικών θεσμών
- Κοινή εξωτερική πολιτική
- Ανάπτυξη ευρωπαϊκού πολιτισμού
- Δυνατότητα εύρεσης εργασίας σε ευρωπαϊκές χώρες

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Συγκέντρωση δύναμης στα χέρια ισχυρών κρατών-μελών και επιβολή των απόψεών τους
- Αδυναμία εφαρμογής ενίοτε κοινής εξωτερικής πολιτικής
- Οικονομική-πολιτική εξάρτηση από τα ισχυρά κράτη-μέλη
- Ανταγωνιστικό κλίμα
- Μαζοποίηση ψυχαγωγίας
- Εισροή ξενόφερτων προτύπων βίας και εγκληματικότητας
- Αλλοίωση γλώσσας
- Παραγκωνισμός διαχρονικών ηθικών αξιών
- Αλλοίωση εθνικής ταυτότητας

8. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

- Δημιουργία παγκόσμιας κυβέρνησης από όσους ελέγχουν την παγκόσμια οικονομία
- ΜΜΕ στην υπηρεσία των ισχυρών κεφαλαιούχων
- Τάση διαμόρφωσης τριτοκοσμικού μοντέλου σε παγκόσμια κλίμακα
- Πλούτος και δύναμη στα χέρια των λίγων και ισχυρών
- Εύρεση φτηνού εργατικού δυναμικού
- Κοινωνική παθογένεια
- Αδυναμία εθνικών κρατών να ασκήσουν αυτόνομη οικονομική και κοινωνική πολιτική
- Υποβάθμιση δημοκρατικών αξιών
- Αποδυνάμωση ελευθερίας και δικαιοσύνης
- Αλλοτρίωση εθνικών πολιτισμών
- Έξαρση εθνικισμού

9. ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

- Επανάληψη ίδιων λέξεων και φράσεων, με αποτέλεσμα να αφομοιώνονται και να υιοθετούνται ως ορθές
- Συνθηματική γλώσσα
- Περιορισμός κριτικής ικανότητας του δέκτη
- Αποσιώπηση αδυναμιών
- Μεγαλοστομία, στόμφος
- Αποπροσανατολισμός από το ουσιαστικό
- Δογματισμός
- Διαστρέβλωση ιδανικών
- Λαϊκισμός, πατερναλισμός
- Κινδυνολογία
- Επίκληση στο συναίσθημα
- Παραλογισμοί
- Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου
- Κατάχρηση στην επίκληση στην αυθεντία

- Παθητικοποίηση ατόμου
- Φανατισμός
- Μισαλλοδοξία
- Αποπροσανατολισμός λαού από καίρια προβλήματα
- Καταναλωτισμός

10. ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΠΟΙΝΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

- Αναποτελεσματική στην αποτροπή εγκλημάτων που γίνονται εν βρασμώ ψυχής, από επαγγελματίες εγκληματίες, από τρομοκράτες
- Ηρωοποίηση του δράστη
- Ψυχική οδύνη επερχόμενου θανάτου του δράστη
- Παραβίαση ανθρώπινης προσωπικότητας
- Καταπάτηση απαραβίαστου ανθρώπινης ζωής
- Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

- Μερικοί εγκληματίες δεν σωφρονίζονται
- Ικανοποίηση κοινού αισθήματος με την εφαρμογή της θανατικής ποινής
- Δικαίωση των συγγενών των θυμάτων με την επιβολή θανατικής ποινής
- Αποτροπή της εγκληματικότητας μέσω της θανατικής ποινής περισσότερο από τις άλλες ποινές

11.ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΘΕΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Τεχνολογική ανάπτυξη και πρόοδος
- Αύξηση της παραγωγής
- Βελτίωση των διατροφικών συνηθειών
- Αξιοποίηση των φυσικών πόρων της γης από τον άνθρωπο
- Βελτίωση των συνθηκών εργασίας
- Περιορισμός σωματικού κόπου
- Εξειδίκευση
- Οικονομική ανάπτυξη
- Καταπολέμηση ασθενειών
- Αύξηση του μέσου όρου ζωής
- Εκμηδένιση αποστάσεων
- Διεύρυνση της ανθρώπινης γνώσης
- Απελευθέρωση από προκαταλήψεις

ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Μόλυνση του φυσικού περιβάλλοντος
- Εξάντληση των φυσικών πόρων της γης
- Συγκέντρωση υπερβολικής δυναμης στα χέρια λίγων και ισχυρών
- Αλλοτρίωση
- Παραπληροφόρηση
- Λαϊκισμός
- Προπαγάνδα
- Καταναλωτισμός
- Άγχος για την απόκτηση αγαθών
- Επιβολή του πολιτισμού των βιομηχανικών χωρών στις ασθενέστερες χώρες
- Παραγκωνισμός ηθικών αξιών και της παράδοσης

12.ΜΑΖΟΠΟΙΗΣΗ

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Περιορισμός πρωτοβουλίας του ατόμου
- Φανατισμός
- Μισαλλοδοξία
- Ηθική και πνευματική αποτελμάτωση
- Περιορισμός ελευθερίας
- Υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής
- Συγκρούσεις
- Επικράτηση κάθε μορφής ακραίων πολιτικών τάσεων
- Έλλειψη πνευματικής καλλιέργειας

13.ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Αδρανοποίηση των πολιτών από ουσιαστικά προβλήματα της ζωής
- Μεγάλωμα χάσματος ανάμεσα στους φτωχούς και στους πλούσιους
- Υπερβολική καταβολή κοπού που ισοδυναμεί με την αύξηση εμφάνιση ψυχοσωματικών προβλημάτων
- Διατάραξη ισόρροπιας
- Πρόκληση άγχους
- Αδιαφορία για κάθε εκδήλωση της ζωής
- Ατονία κριτικής ικανότητας
- Ηθικός ξεπερασμός
- Έκπτωση αξιών
- Κοινωνική αποδιοργάνωση
- Απομόνωση του ατόμου
- Έξαρση κοινωνικών προβλημάτων

- Αδιαφορία για τα κοινά
- η των ωρών εργασίας και την ελαχιστοποίηση του ελεύθερου χρόνου
- Αύξηση του άγχους
- Νεοπλουτισμός
- Αλλοτρίωση
- Μαζοποίηση
- Περιορισμός ευαισθησίας
- Εξάντληση πρώτων υλών
- Ανταγωνιστικό πνεύμα ανθρώπων

14.ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Εμφάνιση ψυχοσωματικών προβλημάτων
- Διατάραξη ισορροπίας
- Πρόκληση άγχους
- Αδιαφορία για κάθε εκδήλωση της ζωής
- Ατονία κριτικής ικανότητας
- Ηθικός ξεπεσμός
- Έκπτωση αξιών
- Κοινωνική αποδιοργάνωση
- Απομόνωση του ατόμου
- Έξαρση κοινωνικών προβλημάτων
- Αδιαφορία για τα κοινά

15. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

- Ψυχική ηρεμία
- Αισθητική απόλαυση
- Παροχή γνώσεων για τον πολιτισμό του παρελθόντος
- Ιστορική συνέχεια του πολιτισμού και της παράδοσης
- Μετάδοση διαχρονικών αξιών

16. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΡΟΛΟΣ

- Αναζήτηση της αλήθειας
- Ενεργά μέλη της κοινωνίας
- Διαφωτισμός των συνανθρώπων
- Ευαισθητοποίηση για τα κοινωνικά προβλήματα
- Προειδοποίηση για τους επερχόμενους κινδύνους
- Πρότυπα συμπεριφοράς
- Προστασία της δημοκρατίας και της ελευθερίας
- Θεματοφύλακες ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Διακήρυξη ειρήνης
- Αποτροπή κάθε μορφής βίας
- Σεβασμός στην παράδοση με ταυτόχρονη αποβολή των αναχρονιστικών στοιχείων

17. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- Εμπορευματοποίηση
- Εκμετάλλευση του αθλητισμού για κερδοσκοπικούς λόγους
- Ειδωλοποίηση αθλητών λόγω του εύκολου πλουτισμού τους
- Οικονομική εκμετάλλευση Ολυμπιακών αγώνων
- Αγώνας για τη νίκη και όχι για την τιμή της συμμετοχής
- Λήψη χημικών ουσιών από τους αθλητές
- Χουλιγκανισμός και φανατισμός
- Τυφλή αφοσίωση στην ομάδα
- Βία και εγκληματικότητα στα γήπεδα

18. ΛΑΙΚΙΣΜΟΣ

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Προσβολή και εξευτελισμός λαού
- Πνευματική χειραγώγηση
- Μισαλλοδοξία
- Προβολή ιδιοτέλειας και αυτοκρατορίας
- Μαζοποίηση
- Περιορισμός δημοκρατικών αξιών
- Ισοπέδωση παραδοσιακών αξιών
- Πολιτιστική παρακμή

19. ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Βιολογικά προβλήματα
- Αύξηση της θνησιμότητας στους κλώνους
- Παραβίαση των δικαιωμάτων του κλωνοποιημένου παιδιού
- Κίνδυνος για παράνομο εμπόριο μοσχευμάτων
- Τερατογενέσεις
- Ψυχοφθόρο άγχος από τη γνωστοποίηση μιας μελλοντικής ασθένειας
- Κοινωνικός αποκλεισμός
- Μεταλλαγμένα προϊόντα
- Οικονομικός αποκλεισμός

20. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Κίνδυνος για τα προσωπικά δεδομένα του πολίτη
- Κοινωνική απομόνωση
- Απρόσωπη επαφή
- Πραγματοποίηση παράνομης συναλλαγής
- Τεχνοκρατικός χαρακτήρας σύγχρονης κοινωνίας χωρίς ανθρωπιστικό προσανατολισμό
- Αλλοίωση γλώσσας- υιοθέτηση ξένων λέξεων
- Καταιγισμός πληροφοριών
- Παθητικοποίηση του ατόμου
- Ηθική παρακμή
- Δημιουργία ακτινοβολίας
- Προσβολή δεδομένων από ιούς

21. ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΑΞΙΑ

- Μετάγχιση γνώσεων του παρελθόντος
- Δημιουργία συλλογικού πνεύματος
- Διαμόρφωση εθνικής ταυτότητας
- Προσφορά προτύπων
- Διδασκαλία διαχρονικών αξιών
- Προώθηση ηθικών αντιλήψεων
- Συντήρηση εθίμων
- Προώθηση της τέχνης

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Προγνοπληξία
- Δογματισμός
- Φανατισμός
- Μισαλλοδοξία
- Ξενομανία

22. ΕΘΝΙΣΜΟΣ-ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Φανατισμός
- Μισαλλοδοξία
- Βία
- Εγδηματικότητα
- Πολεμικές συγκρούσεις
- Εθνικός διχασμός
- Ξενοφοβία
- Ρατσιστική διάθεση

23. ΜΕΣΣΙΑΝΙΣΜΟΣ

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Παθητικοποίηση πολιτών
- Καταρράκωση ηθικών αξιών
- Πνευματική και πολιτιστική κρίση
- Φανατισμός
- Μισαλλοδοξία
- Έξαρση κοινωνικών προβλημάτων
- Επικράτηση ολοκληρωτικών πολιτευμάτων
- Μαζοποίηση πολιτών

Ιδιαιτεραμαθηματα.gr

**ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
(2006-2011)**

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

2006

ΚΕΙΜΕΝΟ

Έχει παρατηρηθεί ότι οι πέρα από τα κοινά μέτρα δημιουργικοί άνθρωποι στον τομέα του πνεύματος έχουν σιδερένια αντοχή και μπορούν να εργάζονται σκληρά χωρίς να καταρρέουν από εξάντληση. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η παραγωγική τους ικανότητα, και ποσοτικά μόνο θεωρούμενη, ως όγκος καθημερινής εργασίας σχεδόν χειρωνακτικής, προκαλεί κατάπληξη. [...] Ανεξάρτητα από την ποιότητα, αυτή καθαυτή η ποσότητα της παραγωγής έχει κάτι το υπεράνθρωπο — ξεπερνά κατά πολύ τις κοινές ανθρώπινες δυνάμεις. [...] Οι σκληροί και ανέμελοι είναι στην ιστορία του πνεύματος σπάνιοι· ο μεγάλος αριθμός αποτελείται από ακαταπόνητους δουλευτάδες.
[...]

Η μεγάλη αντοχή του πνευματικού δημιουργού γεννιέται και συντηρείται, κατά κύριο λόγο, από την ψυχή του. Η φλογερή αγάπη προς το έργο του και η πίστη η αδιάσειστη στον προορισμό αυτού του έργου είναι οι μεγάλες πηγές της δύναμης του. Αυτές δεν τον αφήνουν (και στην περίπτωση ακόμη της κλονισμένης υγείας) να λυγίσει. Ο άνθρωπος που αγαπάει και πιστεύει αυτό που κάνει, ζει όρθιος με την ψυχή του. Αυτή τον διατηρεί σκαμνο, νέο, δροσερό. Και επειδή την αγάπη και την πίστη τη βρίσκει μόνο εκείνος που με ορισμένη πνευματική τοποθέτηση δίνει περιεχόμενο, πρόγραμμα, νόημα στη ζωή του, και δικαίωση του μόχθου του θεωρεί την εκτέλεση αυτού του προγράμματος (την «πλήρωση του νοήματος» της ζωής), η πνευματική τοποθέτηση είναι, σε τελευταίαν ανάλυση, το στοιχείο που τροφοδοτεί την αντοχή του δημιουργού (απέναντι στη φθορά που φέρνει ο κάματος, αλλά και απέναντι στους κλυδωνισμούς της ζωής, στο φυσικό και στον ηθικό «πόνο»). Ο κοινός άνθρωπος που δεν είναι κατά τον ίδιο τρόπο τοποθετημένος, εύκολα εξαντλείται και καταρρέει όταν χτυπηθεί από ένα ανεπάντρεχο δεινό ή όταν η υπέρμετρη δουλειά αρχίσει να φθείρει την υγεία του. Ο πνευματικά τοποθετημένος δημιουργός δεν γκρεμίζεται

εύκολα ούτε από τη νόσο, ούτε από τα γερατειά, ούτε από τις απογοητεύσεις και τα πένθη, τα ατυχήματα της ζωής, και όπως ο πολυάσχολος και προκομμένος άνθρωπος δεν «ευκαιρεί», καθώς λέμε, γ' αρρωστήσει, έτσι κι αυτός, με την προσήλωσή του στο νόημα που έχει δώσει στη ζωή του, δεν «ευκαιρεί» ούτε τον κόπο να αισθανθεί ούτε τη φθορά — και φτάνει στο τέρμα του βίου σαν τον αθλητή που πέφτει επιτέλους για να αναπαυθεί στη χαρά της νίκης.

[...]

Κατά βάθος πρόκειται για την πανίσχυρη ψυχική αντοχή ενός εκλεκτού ανθρώπου που σύμφωνα με την πνευματική του τοποθέτηση ξέρει να δίνει στα γεγονότα μια δική του σημασία και να τα δαμάζει.

(Ε. Π. Παπανούτσος, *Πρακτική Φιλοσοφία*, Β' έκδοση, Αθήνα 1980, σελ. 320, 321-322, 323)

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (70-90 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε 70-80 λέξεις το περιεχόμενο του ακόλουθου αποσπάσματος από το κείμενο: «Ο άνθρωπος που αγαπάει και πιστεύει αυτό που κάνει, ζει όρθιος με την ψυχή του».

Μονάδες 10

B2. «Η μεγάλη αντοχή [...] στη χαρά της νίκης». Στη συγκεκριμένη παράγραφο να διερευνήσετε:

α. Ποιον τρόπο πειθούς επιστρατεύει ο συγγραφέας; (Μονάδες 2)

β. Ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί; Να αναφέρετε ένα παράδειγμα για κάθε περίπτωση. (Μονάδες 3)

Μονάδες 5

B3. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου:

ακαταπόνητους, ανεπάντεχο, υπέρμετρη, προσήλωση, δαμάζει.

Μονάδες 5

- B4.** Να αναφέρετε πέντε παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας από το κείμενο που σας έχει δοθεί.

Μονάδες 5

- Γ.** Στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου σας πραγματοποιείται εκδήλωση για παιδιά που προέρχονται από περιοχή της χώρας η οποία έχει πρόσφατα πληγεί από φυσική καταστροφή. Εκεί έχετε κληθεί ως εκπρόσωπος του σχολείου σας να απευθύνετε σύντομη ομιλία. Τι θα αναφέρατε σχετικά με την ψυχική δύναμη που απαιτείται για να αντιμετωπίσουν τα παιδιά αυτά με αισιοδοξία το μέλλον τους; Με ποιους τρόπους, κατά τη γνώμη σας, θα μπορούσε η Πολιτεία να συμβάλει στην ανακούφισή τους; Η ομιλία σας δεν πρέπει να ξεπερνά τα 10' (500-600 λέξεις).

Μονάδες 50

2008

ΚΕΙΜΕΝΟ

Βρισκόμαστε σ' ένα σταυροδρόμι· δεν ήμασταν ποτέ απομονωμένοι· μείναμε πάντα ανοιχτοί σ' όλα τα ρεύματα – Ανατολή και Δύση· και τ' αφομοιώνουμε θαυμάσια τις ώρες που λειτουργούσαμε σαν εύρωστος οργανισμός. [...] Συνταραζόμαστε κι εμείς, δικαιολογημένα ή αδικαιολόγητα, από διαδοχικές κρίσεις, αποκαλυπτικές εφευρέσεις και φόβους, που δεν αφήνουν τον ανθρώπινο νου να ηρεμήσει – σαν την καλαμιά στον κάμπο. Μπροστά σ' αυτά, τι μας μένει για να βαστάξουμε αν απαρνηθούμε τον εαυτό μας; Δε μένω τυφλός στα ψεγάδια¹ μας, αλλά έχω την ιδιοτροπία να πιστεύω στον εαυτό μας. Σας παρακαλώ να με συγχωρήσετε που μνημονεύω εδώ προσωπικές εμπειρίες· δεν έχω άλλο πειραματόζωο από εμένα. Και η προσωπική μου εμπειρία μου δείχνει πως το πράγμα που με βοήθησε, περισσότερο από κάθε άλλο, δεν ήταν οι αφηρημένοι στοχασμοί ενός διανοουμένου, αλλά² η πίστη και η προσήλωσή μου σ' ένα κόσμο ζωντανών και περασμένων ανθρώπων· στα έργα τους, στις φωνές τους, στο ρυθμό τους, στη δροσιά τους. Αυτός ο κόσμος, όλος μαζί, μου έδωσε το συναίσθημα πως δεν είμαι μια αδέσποτη μονάδα, ένα άγερο σ' αλώνι. Μου έδωσε τη δύναμη να κρατηθώ ανάμεσα στους χαλασμούς που ήταν της μοίρας μου να ιδώ. Κι ακόμη, μ' έκανε να νιώσω, όταν ξαναείδα το χώμα που με γέννησε, πως ο άνθρωπος έχει ρίζες, κι όταν τις κόψουν πονεί, βιολογικά, όπως όταν τον ακρωτηριάσουν. [...]

Κι όλα τούτα θα μπορούσα να τα ονομάσω με τη λέξη *παράδοση*,³ που την ακούμε κάποτε ψυχρά και μας φαίνεται υπόδικη. Αλήθεια, υπάρχουν ροπές που νομίζουν πως η παράδοση μας στρέφει σε έργα παρωχημένα⁴ και ανθρώπους παρωχημένους· πως είναι πράγμα τελειωμένο και άχρηστο για τις σημερινές μας ανάγκες· πως δεν μπορεί να βοηθήσει σε τίποτε τον σημερινό τεχνοκρατικό άνθρωπο που γνώρισε φριχτούς πολέμους και φριχτότερα στρατόπεδα συγκεντρώσεως· αυτόν τον άνθρωπο που αμφιταλαντεύεται ανάμεσα στην κατάσταση του θηρίου και την κατάσταση του ανδροειδούς⁶. Η παράδοση είναι λοιπόν

ένα περιττό βάρος που πρέπει να εξοβελιστεί⁷. Μου φαίνεται πως αυτές οι ροπές εκπορεύονται από τη σύγχρονη απελπισία για την αξία του ανθρώπου. Είναι τα συμπτώματα ενός πανικού, που εν ονόματι του ανθρώπου τείνουν να κατακερματίσουν την ψυχή του ανθρώπου. Όμως τι απομένει αν βγάλουμε από τη μέση τον άνθρωπο;

Γ. Σεφέρη, *Δοκιμές*, τ.2, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 1974, σσ. 175-177

1. ψεγάδια: ελαττώματα
2. περασμένων: ανθρώπων που έχουν φύγει από τη ζωή
3. υπόδικη: υπόλογη, ένοχη
4. ροπές: απόψεις
5. παρωχημένα: ξεπερασμένα
6. του ανδροειδούς: του ανθρωπόμορφου
7. εξοβελιστεί: διωχτεί

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη (90-110 λέξεις) του κειμένου που σας δόθηκε.

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο (70-80 λέξεις) το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: «**Δε μένω τυφλός στα ψεγάδια μας, αλλά έχω την ιδιοτροπία να πιστεύω στον εαυτό μας**».

Μονάδες 10

B2. α) Το στοχαστικό δοκίμιο έχει συχνά προσωπικό - βιοματικό χαρακτήρα. Να καταγράψετε δύο σχετικά παραδείγματα από το κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 2

β) Βασικό, επίσης, χαρακτηριστικό του στοχαστικού δοκιμίου είναι η μεταφορική λειτουργία της γλώσσας. Να καταγράψετε τρία σχετικά παραδείγματα από το κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 3

B3. Να σχηματίσετε μία πρόταση ή μία περίοδο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

εφευρέσεις, εμπειρία, αμφιταλαντεύεται, τεχνοκρατικό, πανικού.

Μονάδες 5

B4. Από το β' συνθετικό των παρακάτω λέξεων να σχηματίσετε μία νέα σύνθετη λέξη:

σταυροδρόμι, αποκαλυπτικές, βιολογικά, παράδοση, υπόδικη.

Μονάδες 5

Γ. Ο Δήμος σας διοργανώνει μια εκδήλωση με θέμα την παράδοση. Ως εκπρόσωπος της μαθητικής σας κοινότητας αναλάβετε τη σύνταξη ενός κειμένου που θα εκφωνηθεί στην εκδήλωση. Σ' αυτό να αναφέρετε τις αιτίες για τις οποίες πολλοί νέοι σήμερα έχουν απομακρυνθεί από την παράδοση και να προτείνετε τρόπους επανασύνδεσής τους με αυτήν (500-600 λέξεις).

Μονάδες 50

2009

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η μεγαλύτερη αρετή του βιβλίου είναι ότι σου προτείνει έναν πόλεμο έντιμο: Διαλέγεις τα βιβλία που θέλεις· μόνα τους εκείνα, όταν διαθέτεις ηθική υγεία, σε παρακινούν, κι' άθελά τους ακόμα, να διαβάσεις άλλα, αντίθετα, για να μορφώσεις γνώμη, να συγκρίνεις, να διαφωτιστείς, να επιβεβαιώσεις την προσωπική σου αυτοτέλεια, να μη γίνεις ετερόφωτος, ετεροκίνητος. Έτσι, με το ένα βιβλίο ν' ανασκευάζει ή να πολεμάει τ' άλλο, όλα μαζί σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου, όπου κανένας δεν ρητορεύει από «θέσεως ισχύος», γιατί εδώ την αυθεντία, όταν κι' όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελεγχίμο, δεν την περιφρουρεί καμιά αστυνομική δύναμη. Δικαίωμά σου να κρίνεις και τους μέγιστους, υπό προσωπική σου ευθύνη. Μ' αυτή την έννοια και μόνο — δηλαδή με την υψηλότερη — μπορεί κανένας να μιλάει, όπως συνηθίζεται, για «δημοκρατία των Γραμμάτων». Δεν είναι καθεστώς ακέφαλο: οι άριστοι διαλάμπουν, και σε κλίμακα διεθνή. Αλλά δεν σε υποχρεώνει, δηλαδή δεν σε υποτάσσει, κανένας τους.

Η αρετή τούτη γίνεται εντονότερα αισθητή σε καιρούς πολιτικά σκοτεινούς ή ισκιωμένους, όταν τα μαζικά μέσα επικοινωνίας μπαίνουν αυθωρεί ¹ στην υπηρεσία του σατραλισμού. Το βιβλίο τότε, ως ελεύθερη έκφραση ιδεών, ή απαγορεύεται — κι αυτό γίνεται τότε πανηγυρική εκδήλωση αδυναμίας των κρατούντων — ή απομένει μόνο του να διασώζει την αξιοπρέπεια των συνειδήσεων. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας τού στήνουν πολιορκία στενή, για να το παραμερίσουν, να το υποκαταστήσουν. Όταν το πετυχαίνουν, αυτό πληρώνεται πανάκριβα από τον άνθρωπο, με αντίτιμο το αυτεξούσιό του. Δοκιμάστε όμως να χρησιμοποιήσετε το βιβλίο ως μέσο προπαγάνδας: Αναδίνει αμέσως μian αποφορά ³ σ' ακτίνα μακρύτερη, ειδοποιεί. Είναι, θα έλεγε κανένας, μαγική, ακατάλυτη, η ζώνη που περιβάλλει την αγνότητα του βιβλίου.

Υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύουμε πως ο πολιτισμός μας έχει παρεκκλίνει, αν δεν έχει πάρει ολότελα στραβό δρόμο κάτω από την επίδραση σκοτεινών εκμεταλλευτών. Μόνη ελπίδα να διορθωθεί η πορεία του, όσο θα είναι ακόμα καιρός, το βιβλίο. Ο Βολταίρος είχε πει κάποτε πως τον κόσμο τον κυβερνάνε τα βιβλία. Σήμερα πρέπει ένας άλλος λόγος, ακόμα πιο κρίσιμος, να ειπωθεί: Πως ο κόσμος, αν σωθεί,

θα το χρωστάει στο βιβλίο. Γιατί αυτό το γκόλφι⁴ της ανθρωπιάς έχει τη δύναμη να ξορκίζει τα δαιμόνια, να εξυγιαίνει την ατμόσφαιρα, να

οπλίζει τη λυτρωτική φαντασία, να ξυπνάει την αυτογνωσία, να ανάβει το μάτι, να στυλώνει το φρόνημα, να ψυχώνει το χέρι. Η μάχη του ανθρώπου δεν θα χαθεί ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο.

Άγγελου Τερζάκη, *Ταραγμένες ψυχές*, Οι Εκδόσεις των Φίλων, Αθήνα 1993, σσ. 155-156

1. αυθωρεί: ευθύς, αμέσως
2. σατραπισμός: δεσποτισμός, αυταρχισμός
3. αποφορά: δυσάρεστη οσμή, κακοσμία
4. γκόλφι: εγκόλπιο, φυλακτό

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (90-110 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80 έως 100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου. **...με το ένα βιβλίο ν' ανασκευάζει ή να πολεμάει τ' άλλο, όλα μαζί σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου...**

Μονάδες 11

B2. α) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς και την επίκληση στην αυθεντία. Να εντοπίσετε το συγκεκριμένο τρόπο πειθούς στο κείμενο και να αιτιολογήσετε τη χρήση του.

Μονάδες 4

β) Να βρείτε τέσσερα παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου μέσα από το κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 4

B3. α) Να γράψετε ένα α ν τ ώ ν υ μ ο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ετερόφωτος, ελεγχισμος, ευθύνη, ελεύθερη, αδυναμία.

Μονάδες 5

β) Να γράψετε ένα σ υ ν ώ ν υ μ ο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **αρετή, γνώμη, ισχύς, περιφρουρώ, φρόνημα.**

Μονάδες 5

B4. Να αναγνωριστεί το είδος της σύνταξης (ενεργητικής ή παθητικής) στις παρακάτω προτάσεις και να μετατραπεί η καθεμιά σύνταξη στην αντίθετή της:

α) «...γιατί εδώ την αυθεντία, όταν κι' όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν την περιφρουρεί καμμία αστυνομική δύναμη.»

β) «Η μάχη του ανθρώπου δεν θα χαθεί ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο».

Μονάδες 6

Γ. Συχνά παρατηρείται πολλοί μαθητές να καταστρέφουν τα σχολικά τους βιβλία στα προαύλια των σχολείων κατά το τέλος του σχολικού έτους. Σε άρθρο που θα δημοσιευθεί στη σχολική σας εφημερίδα να αιτιολογήσετε το παραπάνω φαινόμενο και να αναφερθείτε στους τρόπους που θα συμβάλουν στην αρμονική συνύπαρξη του βιβλίου με τα ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης και γνώσης (500-600 λέξεις).

Μονάδες 40

2010

ΚΕΙΜΕΝΟ

Με τον όρο *αυτομόρφωση* περιγράφουμε μία σύνθετη εκπαιδευτική διαδικασία της οποίας θεμελιώδης κινητήρια δύναμη είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, ο οποίος, έχοντας επίγνωση των αναγκών και των επιθυμιών του, καλείται να συμβάλει αποφασιστικά στην πορεία της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής του κατάρτισης. Σε αυτή την ατομική και πολλές φορές εξαιρετικά δύσκολη, πορεία κατάκτησης νέων γνώσεων, δεν ενεργεί μόνος του, όπως θα μπορούσαμε να υποθέσουμε με βάση το πρώτο συνθετικό της λέξης *αυτο-μόρφωση*. Ο άνθρωπος δεν δραστηριοποιείται μέσα σε ένα κοινωνικό κενό, αλλά μέσα σε ένα κοινωνικό περιβάλλον. Βρίσκεται δηλαδή σε συνεχή επικοινωνία με τους άλλους, σε επαφή και ανταλλαγή με τους επίσημους ή ανεπίσημους εκπαιδευτικούς θεσμούς, με ποικίλους οργανισμούς και κέντρα κατάρτισης, ακόμη και όταν οι νέες τεχνολογίες του επιτρέπουν να μαθαίνει και να εργάζεται σε φυσική απόσταση από τους άλλους.

Με αυτή την έννοια, οι διαδικασίες και οι πρακτικές αυτομόρφωσης στη σημερινή εποχή δεν σημαίνουν την απουσία των άλλων, θεσμών και ατόμων, ούτε την κοινωνική απομόνωση του καθενός ατόμου, αλλά την ενεργητική στάση του, αφού το ίδιο αποφασίζει, άλλοτε αυτοβούλως και άλλοτε κάτω από την πίεση συγκεκριμένων αναγκών, να εκπαιδευθεί. Η ενεργητική στάση συνίσταται στο ότι ο άνθρωπος καλείται να διαμορφώσει μαζί με τους άλλους συμμετέχοντες (οργανισμούς, εκπαιδευτές, εκπαιδευόμενους) το περιεχόμενο, τη διαδικασία και τους τρόπους της εκπαίδευσης του. Όμως οι πρωταρχικοί παράγοντες που καθιστούν την αυτομόρφωση αναγκαία για τα άτομα των σύγχρονων κοινωνιών είναι οι νέες επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις και οι συνεπακόλουθες μεταμορφώσεις της αγοράς εργασίας. Μία από τις συνέπειες αυτών των αλλαγών είναι ότι πολλά επαγγέλματα χάνουν γρήγορα την αξία και τη χρησιμότητά τους, ενώ οι γνώσεις και οι δεξιότητες που τα άτομα κατέκτησαν στα πρώτα στάδια της ζωής τους καθίστανται ανεπαρκείς για το παρόν και το μέλλον. Η συνολική τεχνολογική αναδιάρθρωση της εργασιακής δραστηριότητας στερεί όλο και περισσότερο στα άτομα τη δυνατότητα να διατηρούν μία και μοναδική επαγγελματική ταυτότητα σε όλη τη διάρκεια της ενεργού ζωής τους. Κατά συνέπεια, ανεξάρτητα από τις ψυχοκοινωνικές συνέπειες αυτής της κατάστασης για τα άτομα, οι νέοι άνθρωποι των τεχνολογικών κοινωνιών καλούνται να αλλάξουν δύο ή τρία επαγγέλματα στην

επαγγελματική πορεία τους. Το γεγονός αυτό επιβάλλει στα άτομα να κατακτούν διαρκώς γνώσεις, να ανανεώνουν τις δεξιότητές τους, να αποκτούν γρήγορα νέες ειδικεύσεις, δηλαδή, να εκπαιδεύονται συνεχώς.

Η εκπαίδευση δεν νοείται πια ως η απλή, κανονιστική μετάδοση γνώσεων από τις μεγαλύτερες γενιές στις νεότερες, όπως την όριζε ο Ε. Durkheim κατά τον 19^ο αιώνα. Και τούτο επειδή, τόσο το περιεχόμενο της εκάστοτε εκπαιδευτικής πράξης όσο και ο χρόνος που αφιερώνεται σε αυτήν, αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης ανάμεσα στις διαφορετικές γενιές, τα δύο φύλα και τις διαφορετικές κουλτούρες των ανθρώπων, γεγονός που παρατηρείται σε όλες τις σύγχρονες πρακτικές της καθημερινής ζωής. Η εκπαιδευτική πράξη **καθίσταται** επομένως μια διαδικασία που δεν περιορίζεται στο χώρο (το σχολείο) και το χρόνο (περίοδος της νεότητας), αλλά επεκτείνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής και πέραν των σχολικών τειχών.

Αλεξάνδρα Κορωναίου, *Εκπαιδεύοντας Εκτός Σχολείου*, 2002 (Διασκευή)

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80 έως 100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: ... **οι νέοι άνθρωποι των τεχνολογικών κοινωνιών καλούνται να αλλάξουν δύο ή τρία επαγγέλματα στην επαγγελματική πορεία τους ...**

Μονάδες 12

B2. α) Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος του κειμένου; (Η εκπαίδευση δεν νοείται ... των σχολικών τειχών) (μονάδες 4)

β) Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της ίδιας παραγράφου του κειμένου (μονάδες 3)

Μονάδες 7

B3. α) Να γράψετε ένα α ν τ ώ ν υ μ ο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ατομική, επιτρέπουν, ανεπαρκείς, διαφορετικές, επεκτείνεται.

(μονάδες 5)

β) Να γράψετε ένα σ υ ν ώ ν υ μ ο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

συνεχή, χρησιμότητα, συνέπειες, δεξιότητες, καθίσταται.

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

B4. Να επισημάνετε τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα επιστημονικού λόγου στο κείμενο που σας δίνεται.

Μονάδες 6

Γ1. Σε άρθρο που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναφερθείτε στη σημασία της αυτομόρφωσης και να προτείνετε τρόπους πραγμάτωσής της σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου. (500-600 λέξεις).

Μονάδες 40

2011

ΚΕΙΜΕΝΟ

Είναι δεδομένο ότι το διαδίκτυο έφερε μια πιο ισότιμη πρόσβαση στη γνώση. Ζούμε ένα κύμα εκδημοκρατισμού της γνώσης. Παλιότερα, για να δει κανείς τη βιβλιοθήκη του Κέμπριτζ, έπρεπε να ταξιδέψει χιλιάδες χιλιόμετρα. Σήμερα, μπορεί να βρει τα βιβλία της από το γραφείο του. Παλιότερα, έπρεπε να έχει κάποιος λεφτά για να παρακολουθήσει μαθήματα του MIT¹. Σήμερα, έρχονται διαδικτυακά στο σπίτι του.

Σ' αυτόν τον υπαρκτό εκδημοκρατισμό της γνώσης ορθώνονται τρεις γκρίνιες. Η μία είναι η άρνηση της τεχνολογίας, εξαιτίας των πιθανών κινδύνων που έχει η ανάπτυξή της. Ο Πολ Βιρίλιο, για παράδειγμα, έγραψε την «Πληροφοριακή Βόμβα». Είναι σίγουρος ότι η κοινωνία της γνώσης ενέχει κινδύνους, αλλά άγνωστους. Δεν τους ξέρει, αλλά...υπάρχουν. Η δεύτερη γκρίνια έχει να κάνει με τα «παιδάκια της Αφρικής». Το ακούμε για κάθε νέα τεχνολογία: «Τι να το κάνω εγώ το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ², όταν τα παιδιά της Αφρικής δεν έχουν ούτε ασπιρίνη για τον πυρετό;». Το επιχείρημα έχει εν μέρει λογική. Πραγματικά «τι να το κάνεις το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ, αν δεν έχεις Αλτσχάιμερ;». Αν όμως αποκτήσεις, το πρώτο που ξεχνάς είναι τα «παιδάκια της Αφρικής». Η τρίτη γκρίνια έχει να κάνει με το διαβόητο «ψηφιακό χάσμα». Βέβαια, καμιά τεχνολογία, καμιά επιστημονική επανάσταση δεν διαχέεται αμέσως σε όλη την υφήλιο. Ο Γουτεμβέργιος τύπωσε την πρώτη Βίβλο το 1455· ωστόσο στην Ελλάδα η τυπογραφία ήρθε στις αρχές του 19ου αιώνα. Όσο για το τυπωμένο βιβλίο, ακόμη πασχίζουμε να γίνει κτήμα του ελληνικού λαού. Το σημαντικό, όμως, είναι ότι η επανάσταση έγινε και ακόμη προχωρεί. Εξάλλου, αυτοί που μιλούν για ψηφιακό χάσμα στην Αφρική πρέπει να αναλογιστούν ποιο είναι το τυπογραφικό χάσμα του δυτικού κόσμου με την Αφρική.

Πολύ περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να μετέχουν ισότιμα στην κοινωνία της γνώσης και πλέον όχι μόνον ως αναγνώστες, αλλά και ως συγγραφείς. Στον κυβερνοχώρο, οικονομικά και τεχνολογικά, όλοι βρίσκονται στο ίδιο σημείο εκκίνησης. Στο διαδίκτυο, το άρθρο ενός δημοσιογράφου είναι εξίσου προσβάσιμο με το άρθρο ενός πιτσιρικού. Δηλαδή, τα δίκτυα επικοινωνιών ισοπεδώνουν παλιές ιεραρχίες της βιομηχανικής κοινωνίας και απομένει να δούμε αν θα συνθέσουν νέες. Στον κυβερνοχώρο λειτουργεί καθένας σύμφωνα με τις ανάγκες του και

τις δυνατότητές του. Αυτό όμως δημιουργεί έναν **κατακερματισμό** της εμπειρίας που τρομάζει πολλούς. Η κοινότητα χρειάζεται την κοινή εμπειρία για να είναι κοινότητα. Από την άλλη, όλη αυτή η πληθώρα διαθέσιμων πληροφοριών **μετατρέπεται** σε άγχος. «Πληροφοριακό άγχος» το ονομάζουν κάποιοι ψυχολόγοι: «να προλάβω να δω το ένα, να διαβάσω το άλλο, να μη χάσω το τρίτο, ώστε να μην είμαι εκτός θέματος και εκτός της κοινότητας όπου ζω και λειτουργώ». Αυτό το άγχος είναι λογικό να υπάρχει και να μεγαθύνεται, όσο μεγαλώνει το ποσό των πληροφοριών που όλοι έχουμε διαθέσιμες.

Όλα αυτά είναι πραγματικά, αλλά το ίδιο θα έλεγε κι ένας μοναχός του Μεσαίωνα βλέποντας την πλημμύρα των αιρετικών κειμένων που άρχισαν να βγαίνουν από τις τυπογραφικές μηχανές. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πληροφορική επανάσταση είναι σε μετάβαση και κάθε επανάσταση σε μετάβαση **διασπείρει** σύγχυση. Το παλιό δεν έχει πεθάνει και το καινούριο δεν έχει γεννηθεί.

Πάσχος Μανδραβέλης. Από τον ημερήσιο τύπο (διασκευή).

1. MIT: Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης.
2. Αλτσχάιμερ: Νόσος με κυριότερο σύμπτωμα την απώλεια της μνήμης.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε. (100-120 λέξεις)

Μονάδες 25

B1. «Η κοινότητα χρειάζεται την κοινή εμπειρία για να είναι κοινότητα». Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60 - 80 λέξεων το περιεχόμενο της παραπάνω περιόδου.

Μονάδες 10

B2. α) Να αναφέρετε δύο τρόπους ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου. («Σ' αυτόν τον υπαρκτό [...] με την Αφρική»). (Μονάδες 4)

β) Να βρείτε τη δομή της ίδιας παραγράφου. (Μονάδες 3)

Μονάδες 7

B3. α) Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις παρακάτω περιπτώσεις:

«Πληροφοριακή Βόμβα»

«Τι να το κάνω εγώ το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ, όταν τα παιδιά της Αφρικής δεν έχουν ούτε ασπιρίνη για τον πυρετό;»

«Πληροφοριακό άγχος»

(Μονάδες 3)

β) Να βρείτε στο κείμενο πέντε παραδείγματα μεταφορικής λειτουργίας της γλώσσας. (Μονάδες 5)

Μονάδες 8

B4. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

πιθανόν, ξεχνάς, κατακερματισμό, μετατρέπεται, διασπείρει.
(Μονάδες 5)

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

υπαρκτό, άρνηση, σίγουρος, προσβάσιμο, λογικό.
(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

Γ1. Ως ομιλητής σε ημερίδα που οργανώνει το σχολείο σου με θέμα τη χρήση του διαδικτύου, να αναπτύξεις τις απόψεις σου σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρει το διαδίκτυο στη διάδοση της γνώσης, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί αυτό να αξιοποιηθεί δημιουργικά στο πλαίσιο του σχολείου. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40